

Jan Schneider: ODS - pravicová strana leninského typu

 prvnizpravy.cz/zpravy/politika/jan-schneider-ods-pravicova-strana-leninskeho-typu

S odstupem času se tento bonmot z devadesátých let nezdá být pouze milým pozlobením, protože popisuje to, co se děje s ODS nyní, což už bonmotem opravdu není.

Jan Schneider

23. listopadu 2022 - 04:20

Právo v pátek 4. listopadu 2022 otisklo článek „**Dohled nad tajnými službami stále chybí**“, v němž se zabývalo ostudnou záležitostí českého parlamentu. Ten již před pěti lety uzákonil vznik „nezávislého kontrolního orgánu“, který by mohl vstupovat do živých případů, ale podmínky pro jeho obsazení stanovil takové, že se ho nepovedlo personálně naplnit, i když určití nominanti navrženi byli. Učinila tak minulá vláda, která je ale hledala tak dlouho, že už je do voleb nestačila předložit Sněmovně k prohlasování, píše Jan Schneider v komentáři pro Prvnizpravy.cz.

Současný předseda bezpečnostního výboru Sněmovny Pavel Žáček má však za to, že tito nominanti minulé vlády jsou pro novou vládu nepřijatelní, s tím, že „určitě to by měl být návrh naší vlády“, který by předložil Sněmovně ke schválení nominanty jiné. Takto „demokraticky“ se projevil

člen ODS, který se spíše zhlédl v minulém režimu, charakterizovaném „vedoucí úlohou jedné strany“ – tehdy to byla Komunistická strana Československa (KSČ). Žáček totiž dlouhé roky „bádal“ v archívech minulého režimu, až se mu jeho manýry zřejmě zažraly pod kůži. Ostatně jako bývalý člen fakultního výboru Socialistického svazu mládeže (SSM), za minulého režimu juniorky Komunistické strany, mnoho demokratických idejí nepochytil, a takový už zůstal.

Oproti tomu každý, kdo se fungováním demokracie hlouběji a kriticky zabývá, chápe slova bývalého ministra Pavla Bratinky, který byl kdysi pověřen koordinací zpravodajských služeb: ***„Budeme se snažit zpravodajský systém nastavit tak, aby nám vyhovoval i v době, kdy budeme v opozici.“***

Ve skutečně demokratických státech bývá dobrým, i když nepsaným zvykem, že – alespoň co se zpravodajských služeb týče – vláda skrze parlament nekontroluje sama sebe, ale tuto funkci přenechává opozici. Takovéto uspořádání totiž nejen docení, ale shledá ho navýsost užitečným a demokratickým, až bude v opozici sama (jenže to vyžaduje profesionální i lidský rozhled, přesahující mísu čočovice).

Skutečně demokratická vláda by tedy přenechala podíl na nominacích do kontrolního orgánu opozici, s tím, že by se jeden z opozičních nominantů stal předsedou tohoto orgánu. (Výhodu tohoto uspořádání pro budoucnost nepřipouští pouze politická strana, která je rozhodnuta svou vedoucí úlohu udržet za každou cenu.)

Dalším střípkem, dobře charakterizujícím název tohoto komentáře, je vyjádření nikoliv nějakého normalizačního hejhuly, ale předsedy poslaneckého klubu ODS Marka Bandy: ***„Vždycky jsem chtěl, aby se komise co nejrychleji obsadila. Na druhou stranu, teď jsme v takové situaci, že to zas tak nespěchá. Je to komise pro klidné časy, nikoliv pro neklidné. Jestli bych teď něco opravdu nechtěl, tak znejistit bezpečnostní služby.“***

Tento doslova alarmující výrok má přinejmenším dva aspekty. Tím prvním je arogantní výsměch všem zásadám kontroly zpravodajských služeb. Ona kontrola je naprosto podstatná zejména v neklidných dobách, přesně naopak tomu, co říká – z hlouposti, nebo drze? – poslanec Benda.

Tím druhým aspektem je z výroku implicitně vyplývající podezření, že začal-li by řádně fungovat nezávislý kontrolní orgán s právem vstupu do živých kauz zrovna nyní, možná bych se dozvěděl leccos zajímavého například o důvodech vzniku „ricinové aféry“, nebo o pozadí „vrbětického dogmatu“, a kdoví, o čem všem dalším. V době, kdy se leckdo tajnosnubně odvolává na „informace z kruhů blízkých tajným službám“, by bylo navýsost důležité, aby právě taková ostrá a hbitá kontrola existovala – už v rámci vládního boje proti desinformacím!

Tento problém tedy naznačil nejen absolutní nekompetentnost obou zmíněných poslanců ODS v oblasti jejich působení, ale navíc ještě jejich nedemokratické, ba spíše autoritářské sklony.

Bez výročních zpráv se rádi obejdeme

Skutečně funkční a odborně fundovaný, zákonem předpokládaný „nezávislý kontrolní orgán“, by nepochybně shledal i to, že publikací svých výročních zpráv zpravodajské služby překračují zákon, který přesně vymezuje jejich činnost a adresáty jejich zpráv. Podstatnou okolností je to, že státní instituce mohou dělat pouze co jim předepisuje zákon: veřejnost však mezi adresáty výstupů zpravodajských služeb rozhodně není!

Vojenské zpravodajství tuto okolnost reflektovalo analogicky ve smyslu, v jakém mluvil Marek Benda o kontrole zpravodajských služeb. Výroční zprávy zpravodajských služeb jsou „pro klidné časy, nikoliv pro neklidné“. Výroční zprávy Vojenského zpravodajství se proto zaměřují na obecně formulované trendy v oblasti zpravodajství, a příkladně se tak vyhýbají zneužití k propagandistickým účelům.

Protože jestli by člověk opravdu něco v této době nechtěl, abych pokračoval v tom Bendově tónu, tak by to bylo znejistění, či přímo oblouznění veřejnosti. Například obsahem výroční zprávy Bezpečnostní informační služby (BIS), která se v exponované době mění na agresivně propagandistický materiál. BIS navíc těží z toho, že svá tvrzení nepodkládá žádnými zdroji, protože jsou utajené a BIS má ze zákona povinnost své zdroje chránit. To znamená, že nejsou ani soudně přezkoumatelné.

Tímto přístupem BIS zcela svévolně a bez kontroly zahušťuje desinformační atmosféru ve společnosti. Abych se do třetice vrátil k poslanci Bendovi, bylo by potřeba, aby v exponované, neklidné

situaci byla dodržována pravidla mnohem důsledněji, než v dobách klidných. Zejména co se dikce zákona týče. A ten zpravodajským službám nikdy neuložil povinnost publikovat výroční zprávy, či se vůbec jakkoliv veřejně vyjadřovat. Zato však zákon uložil exekutivě a zákonodárcům vytvořit „nezávislý kontrolní orgán“.

Tyto dva důležité nedostatky je třeba neprodleně napravit. Neučiní-li to tato politická garnitura, je třeba učinit vše pro to, aby to na jejím místě učinila politická garnitura jiná.

(rp,prvnizpravy.cz,foto:arch.)